

Kommissionens strategi för miljö och hälsa

Miljödepartementet

2003-10-07

Dokumentbeteckning

KOM (2003) 338 slutlig

Meddelande från kommissionen till Rådet, Europaparlamentet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén - En Europeisk strategi för miljö och hälsa

Sammanfattning

EU-kommissionen har presenterat ett meddelande om en strategi för miljö och hälsa. Syftet med strategin är att minska de miljörelaterade hälsoeffekterna, att identifiera och förhindra nya hot mot hälsan orsakade av miljöfaktorer samt stärka EU:s kapacitet för policyåtgärder inom området. De mest utsatta grupperna, särskilt barn, betonas.

1 Förslaget

Innehåll

Förslaget till strategi för miljö och hälsa syftar främst till att minska de miljörelaterade hälsoeffekterna, framför allt hos barn. Den ska implementeras i faser, där den första fasen prioriterar vissa hälsoeffekter. Dessa är: sjukdomar i andningsvägarna (astma och allergier), neurologiska störningar, barncancer och hormonella störningar. Den första fasen fokuserar på sådana miljöfaktorer som misstänks påverka hälsan i ovanstående avseenden; dioxiner och PCB, tungmetaller samt hormonstörande ämnen.

De medel som föreslås för att uppnå syftet är ett integrerat mättnings- och uppföljningssystem, forskning och minskad exponering.

I det integrerade mättnings- och uppföljningssystemet ska de mätningar som görs inom medlemsländerna koordineras bättre, och avsikten är att se om det är möjligt att skapa ett gemensamt system. Kommissionen ska vidare genomföra tre pilotstudier för de prioriterade miljöfaktorerna. Syftet är att utveckla en metod för integration av miljö- och hälsopåverkans faktorer och att få underlag till ändringar i berörd lagstiftning. Kommissionen vill även utveckla harmoniserade indikatorer för miljö och hälsa.

Inom forskningsområdet skall forskning som berör miljö och hälsa tillämpas och föras in i implementeringen av strategin. Vidare ska metoder för att utvärdera effekter av multiexponering (från flera källor samtidigt) tas fram, liksom forskning om den ekonomiska värderingen av hälsopåverkan från policies, åtgärder och teknologier. Kommissionen ska arrangera årliga forskningskonferenser om barns hälsa och miljö.

Minskad exponering omfattar åtgärder gällande luftkvalitet, tungmetaller, elektromagnetiska fält och en hälsosam stadsmiljö. För att skapa bättre luftkvalitet vill kommissionen utveckla en tematisk strategi baserad på programmet Clean Air for Europe (CAFE). Kommissionen stöder (men har ingen möjlighet att lagstifta om) åtgärder för att förhindra alla former av passiv rökning. Utbildningslokaler, sjukvårdsinrättningar och platser där barn vistas betonas särskilt. Inom området tungmetaller har kommissionen i uppdrag att utveckla en strategi för kvicksilver under 2004. Kommissionen avser även att ta fram lagförslag om miljö kvalitetsnormer och utsläppskontroll för prioriterade ämnen inom ramdirektivet för vatten. Möjliga hälsoeffekter av elektromagnetiska fält ska studeras, med särskilt fokus på barn och ungdomar. Kommissionen kommer även att revidera Rådets rekommendationer om begränsning av exponering för elektromagnetiska fält under 2004. Inom området En hälsosam stadsmiljö ska kommissionen presentera en tematisk strategi för Statsmiljö (Urban Environment) under 2005. Åtgärderna i denna kommer bland annat att omfatta transporters hälsopåverkan och de åtgärder som behövs för att minska negativa hälsoeffekter.

Implementering

Kommissionen betonar att ett brett inflytande av olika aktörer är nödvändig för att stärka dialogen och utbyta information mellan grupper. Därför avser kommissionen bilda en konsultativ grupp om miljö och hälsa. I denna skall ingå representanter från medlemsländer och ansökarländer, EU-organ, NGO, konsumentintressen, forskare, representanter från internationella organisationer samt vissa industrigrenar. Gruppen ska analysera vetenskapliga data, identifiera åtgärder och bedöma deras

kostnadseffektivitet samt se över och föreslå förändringar i policier. Dessutom ska ett antal tekniska arbetsgrupper bildas för särskilda frågor.

2003/04:FPM13

Utvecklingen av strategin kommer årligen att presenteras vid "Green Week", "European Health Forum" och "European Health Day".

Handlingsplan 2004-2010

Under hösten 2003 organiserar kommissionen tre konferenser med den konsultativa gruppen och arbetsgrupperna. Resultatet av konferenserna ska bli en "Baseline Report 2004", som beskriver utgångsläget och ett utkast till plan för implementeringen för områdena i den första fasen. Under våren 2004 ordnas en konferens för de viktigaste aktörerna samt grupperna ovan, med syfte att färdigställa en detaljerad handlingsplan med mål och åtgärder för 2004 – 2010. Handlingsplanen blir kommissionens bidrag till ministerkonferensen i Budapest 2004.

Fas två av strategin

Fas två ska fokusera på nya frågor som exempelvis buller, bekämpningsmedel, socioekonomiska aspekter på miljörelaterad hälsa och andra utsatta grupper som äldre, fattiga och kvinnor i reproduktiv ålder.

1.1 Gällande svenska regler och förslaget effekt på dessa

Förslaget till strategi omfattar inte ändring av lagstiftning. Däremot kan genomförandet av strategin leda till att brister i regler identifieras och att förslag om nya eller ändrade regler läggs fram.

1.2 Budgetära konsekvenser

Syftet med strategin är att minska de miljörelaterade hälsoeffekterna, särskilt hos barn. Kommissionen har inte presenterat några budgetära konsekvenser

1.3 Svensk ståndpunkt

Sverige ställer sig positiv till kommissionens strategi för miljö och hälsa men vill peka på några viktiga frågeställningar som behöver läggas till. I meddelandet anges att frågan om de socioekonomiska aspekterna för miljörelaterad hälsa betydelse ska behandlas i den andra fasen av strategins genomförande. Det finns, som också framgår av meddelandet, starka samband mellan fattigdom och människors exponering för föroreningar och därmed deras hälsotillstånd. Sverige anser att denna fråga är så central för de övriga delområdena om fokus på barn, integrering av forskning, uppföljningssystem m.m., att den bör tas upp redan i den första fasen.

Inom jämställdhetsområdet anser Sverige att en analys ur könsperspektiv är motiverad, exempelvis vilka hälsoeffekter som drabbar kvinnor respektive män och vilka förebyggande åtgärder som är motiverade inom de prioriterade områdena. Viktiga områden som inte alls tagits med i strategin är exempelvis inomhusmiljö, olycksfall, förgiftningar. Buller nämns endast marginellt, men bör ingå i strategins första fas. Hälsorisker angående elektromagnetiska fält bör också lyftas fram i strategins första fas. Koppling till EU:s nya kemikalielagstiftning (REACH) bör finnas. En heltäckande genomgång ur 'barnperspektiv' av de metoder som används vid riskbedömningar som grund för EU:s lagstiftning skulle också vara önskvärd för att säkerställa att tillräcklig hänsyn tas till barn i lagstiftningsprocessen.

1.4 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna är positiva till strategin om miljö och hälsa. Många medlemsstater anser att fokus på barn är bra. Det har lyfts fram att det skulle vara intressant att studera mer okända och inte lika väldokumenterade samband mellan miljö och hälsa i pilotprojekten. Andra synpunkter är att klimat, buller och inomhusklimat ska finnas med samt tydligare inriktning på kemikalier och koppling till den nya kemikalielagstiftningen. Socioekonomiska aspekter anses vara viktigt. Snäv tidsplan för utarbetande av strategin och oro för finansiell konsekvenser har lyfts fram.

1.5 Institutionernas ståndpunkter

Rådsslutsater håller på att utarbetas.

Remissinstanserna är överlag positiva till kommissionens strategi för miljö och hälsa. Områden som anses bör läggas till strategin är bl a olyckfall, förgiftningar, livsstilsfrågor, buller och tillgång till tätortsnära rekreationsområden. Förslag finns också på skärpta luftkvalitetsnormer, skärpt tobakslagstiftning och kemikalielagstiftning samt att en strategi för kvicksilver tas fram. Kopplingen mellan insatser och erfarenheter på EU-nivå, regional nivå och lokal nivå lyfts fram. Vidare att det är viktigt att den kunskap som framkommer av strategin kommer ut till föräldrar, barn, ungdomar och andra berörda. Att finansieringsprincipen måste gälla fullt ut lyfts också fram. Överväganden och åtgärder kring läkemedels miljöeffekter saknas liksom att arbete med miljö och hälsa även bör ske förebyggande.

2 Övrigt

2.1 Fortsatt behandling av ärendet

Rådet arbetar fram rådsslutsatser som planeras att antas vid Miljörådet den 27 oktober 2003. Kommissionen fortsätter utveckla strategin genom att tillsätta expertgrupper och en styrgrupp. Strategin ska presenteras på miljö- och hälsoministerkonferensen i Budapest 23-25 juni 2004.

2.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

-

2.3 Fackuttryck/termer

-